

Omavalvontasuunnitelma

Opiskeluhoolto, Koulu- ja opiskeluterveydenhoolto

5.5.2025

Sisällys

1	Palveluntuottajaa ja palveluyksikköä sekä toimintaa koskevat tiedot.....	3
1.1	Palveluntuottajan perustiedot.....	3
1.2	Palveluyksikön perustiedot.....	4
1.3	Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet.....	4
1.4	Asiakas- ja potilasturvallisuus.....	7
1.4.1	Palvelujen laadulliset edellytykset.....	7
1.4.2	Vastuu palvelujen laadusta.....	7
1.4.3	Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet.....	7
1.4.4	Muistutusten käsittely.....	8
1.4.5	Henkilöstö.....	8
1.4.6	Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta	9
1.4.7	Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi.....	9
1.4.8	Toimitilat ja välineet.....	10
1.4.9	Lääkinnälliset laitteet, tietojärjestelmät ja teknologian käyttö.....	11
1.4.10	Lääkehoitosuunnitelma.....	11
1.4.11	Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja.....	12
1.4.12	Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen.....	13
1.5.1	Palveluyksikön riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen.....	13
1.5.2	Riskienhallinnan keinot ja toiminnassa ilmenevien epäkohtien ja puutteiden käsittely.....	13
1.5.3	Riskienhallinnan seuranta, raportointi ja osaamisen varmistaminen....	14
1.5.4	Ostopalvelut ja alihankinta.....	14
1.5.5	Valmius- ja jatkuvuudenhallinta.....	14
2	Omavalvontasuunnitelman toimeenpano, julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen.....	14
3	Omavalvontasuunnitelman laatija ja päiväys.....	15
4	Omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaava henkilö.....	15

1 Palveluntuottajaa ja palveluyksikköä sekä toimintaa koskevat tiedot

Tässä omavalvontasuunnitelmassa on kuvattu kyseisen palveluyksikön toimintaa.

1.1 Palveluntuottajan perustiedot

Palveluntuottajan nimi: Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Palveluntuottajan Y-tunnus: 3221339-3

Palveluntuottajan yhteystiedot: Mannerheiminkatu 20 K, 06100 PORVOO

1.2 Palveluysikön perustiedot

Palveluysikön nimi ja yhteystiedot: Opiskeluhoolto, Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Palvelua tuotetaan kaikissa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen seitsemän kunnan alueen kouluissa, oppilaitoksissa ja opetuksen järjestäjien oppilaitoksissa. Kunnat ovat Askola, Pukkila, Myrskylä, Lapinjärvi, Loviisa, Porvoo ja Sipoo. Opetuspisteitä on Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella noin 80. Lisäksi koulu- ja opiskeluterveydenhuolto käyttää tarvittaessa myös hyvinvointialueen sosiaali- ja terveysasemien ja neuvoloiden tiloja.

Palveluysikön vastuuhenkilön tai palveluiden vastuuhenkilöiden nimet ja yhteystiedot:

Esihenkilö Mareena Forsström, 044 505 1735, mareena.forsstrom@itauusimaa.fi

Esihenkilö Satu Pulkkinen, 050 465 1369, satu.pulkkinen@itauusimaa.fi

Palveluvastaava Hanna Vehniäinen, 040 487 6281,
hanna.vehniainen@itauusimaa.fi

Ylilääkäri Tanja Eklöf, 040 4899948 tanja.eklof@itauusimaa.fi

1.3 Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on lakisääteistä, ennalta ehkäisevää ja universaalia, maksutonta

perusterveydenhuollon palvelua, jota on saatavilla ympäri vuoden, pääsääntöisesti lukuvuoden aikana. Kouluikäisten terveystarkastukset tulee olla suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä, yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia. Terveystarkastus tulee tehdä oppilaalle vuosittain. Ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastus on laaja, joissa selvitetään koko perheen hyvinvointia. Tarkoituksena on vanhempien/ huoltajien kasvatustyön tukeminen. Terveystarkastuksiin sisältyy terveydenhoitajan ja lääkärin tapaaminen, yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarkastuksissa käytetään keskustelunlisäksi tutkimus- ja seulontamenetelminä standardoituja kyselylomakkeita ja fysiologisia mittauksia. Oppilaan ja perheen tilanteen kokonaiskuvan hahmottamista täydentää opettajan näkemys oppilaan tilanteesta. Rokotukset toteutetaan kansallisen rokotusohjelman mukaan.

Kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta 3 vuoden välein. Kouluympäristön tarkastus tehdään yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain. (Terveystarkastuslaki 1326/2010). (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta).

Kouluterveydenhuolto on osa oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia opiskeluhuollon palveluja, joihin kuuluu yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtäviä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013). Kouluterveydenhuollossa edistetään ja seurataan oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä opiskelukykyä. Lisäksi seksuaaliterveyden edistäminen on osa terveydenedistämistä. (Edistä, ehkäise, vaikuta -seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014–2020 opas. 33). Oppilaiden varhaisen tuen tarpeet tunnistetaan ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin. Lisäksi tuetaan huoltajien hyvinvointia ja kasvatustyötä.

Oppilaalla on oikeus päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Koulutapaturmien ensiavusta terveydenhuolto huolehtii yhdessä koulun muun henkilöstön kanssa. Terveystarkastuksesta poisjääneen oppilaan tilanne ja tuen tarve tulee selvittää. Terveydenhoitaja voi tarvittaessa tehdä myös kotikäynnin

Kouluterveydenhuollon lääkäripalvelut tuotetaan pääsääntöisesti omana tuotantona. Suun terveydenhuollon kanssa tehdään yhteisiä toimintaprosesseja.

Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuolto on lakisääteistä, ennalta ehkäisevää, maksutonta perusterveydenhuollon palvelua, johon sisältyy sairaanhoito mukaan lukien mielenterveys ja päihde- sekä seksuaaliterveyspalvelut.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluvat kaikille opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuille opiskelijoille. Opiskeluterveydenhuollon opiskelijoiden asiakkuudet kestävät koko opiskelujen ajan. Kaikki opiskelijat, jotka opiskelevat opintotukeen oikeutettavassa perustutkintoon johtavassa koulutuksessa yhtäjaksoisesti yli 2 kuukautta.

Opiskeluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä opiskelukyvyn ylläpitäminen, yhteisöllinen opiskeluhuoltotyö ja monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä, oppilaitosympäristön ja -yhteisön monialainen tarkastaminen ja turvallisuuden tukeminen yhteistyössä opiskeluhuoltohenkilöstön, opettajien ja tarvittaessa myös huoltajien kanssa.

Opiskeluterveydenhuollossa tarjotaan ammattiopistojen ja lukioiden opiskelijoille opiskeluterveydenhoitajan että -lääkärin määräaikaistarkastukset opiskelun aikana (1vuosiluokan th tapaaminen ja 2 vuosiluokan lääkäri; sisältäen ennakollisen kutsuntatarkastuksen), yksilöllisen tarpeen mukaiset terveystarkastukset ja lisäkäynnit. Kutsuntojen ennakollinen tarkastus ja uudelleen tarkastettavaksi määrätyt sekä vapaaehtoisesti asepalvelukseen hakeutuvien naisten terveystarkastukset opiskelijan työharjoittelun aikainen terveydenhuolto rokotus- ja selvitysvaatimuksineen sekä kansallisen rokotusohjelman ja tartuntatautilain velvoitteiden mukaiset rokotteet oikeus päästä terveydenhoitajan vastaanotolle ilman ajanvarausta ja saada yhteys opiskeluterveydenhuoltoon virka-aikana.

Lisäksi opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu terveystarkastuksesta poisjääneen opiskelijan tilanne ja tuen tarpeen selvittäminen ja tarvittaessa kotikäynti, monialainen verkostotyö ja muut jalkautuvat palvelut

Suun ennaltaehkäisevän terveydenhuollon järjestäminen on suun terveydenhuollon vastuulla. Opiskelijoiden lakisääteisissä suun terveystarkastuksissa selvitetään suun terveydentila.

Erityisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja toteuttamiseksi sovitaan tarvittaessa lisäkäyntejä sekä tehdään tarvittaessa yhteistyötä erikoissairaanhoidon ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäkäynnit ja muu tarvittava tuki suunnitellaan lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan yhdessä perheen kanssa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käynteihin varattu aika vaihtelee käynnin luonteen mukaan. Lapset ja nuoret saavat koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa rokotusohjelmaan kuuluvat rokotukset. Kouluterveydenhuollon käynneille ovat molemmat vanhemmat tervetulleita.

Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolassa tarjotaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asiakkaille ajanvarauksella yksilöille ja pareille raskaudenehkäisyneuvontaa ja mahdollisuutta saada itselleen sopiva ehkäisymenetelmä. Raskauden ehkäisyneuvontaan kuuluu kokonaisvaltainen seksuaaliterveyden edistäminen ja seksuaalikasvatuksen antaminen. Alle 25-vuotiaille tarjotaan maksutonta ehkäisyä.

Sähköisiä palveluja kehitetään jatkuvasti ja tavoitteena on saada sähköinen ajanvaraus ja sähköiset lomakkeet käyttöön koko hyvinvointialueelle. Palveluihin on helppo tulla ja esimerkiksi avoimelle vastaanotolle pääsee ilman ajanvarausta. Palvelua tarjotaan suomen- ja ruotsin kielellä. Käytämme tarvittaessa tulkkipalveluita.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalvelut tuotetaan yhteistyössä terveysasematoiminnan kanssa. Lääkäri osallistuu kouluikäisen lapsen kasvun ja kehityksen seurantaan, ongelmatilanteiden selvittelyyn ja jatkohoidon suunnitteluun osana monialaista yhteistyöverkostoa. Somaattisten sairauksien hoito ja seuranta eivät pääsääntöisesti kuulu koululääkärin toimenkuvaan, mutta opiskeluterveydenhuoltoon ne kuuluvat. Oireilu joka vaikuttaa merkittävästi

opiskelukykyyn selvitetään ja hoidetaan pääosin opiskeluterveydenhuollossa, muun oireilun osalta opiskelija ohjataan terveysasemalle.

1.4 Asiakas- ja potilasturvallisuus

1.4.1 Palvelujen laadulliset edellytykset

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue tarjoaa hyvinvointialueen asukkaille toimivia ja laadukkaita palveluja. Hyvinvointialueen arvot ovat yhdenvertaisuus, ihmislähtöisyys, osallisuus, rohkeus sekä vastuullisuus. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimintaa ohjaa lainsäädäntö, eettiset ohjeet ja toimintaperiaatteet sekä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen arvot, tavoitteet ja toimintasuunnitelma.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluissa työskentelee ammattitaitoinen, motivoitunut ja innostunut henkilöstö, jonka hyvinvoinnista ja osaamisesta pidetään huolta mm. säännöllisen työnohjauksen, tiimikokousten, esihenkilötyön sekä koulutuksen avulla. Työntekijöiden osaamista ja erilaisia taitoja ja kykyjä arvostetaan. Henkilöstön osaamisesta huolehditaan säännöllisen täydennyskoulutuksen ja toiminnan kehittämisen avulla.

Työn kehittämisessä huomioidaan henkilöstön ja asiakkaiden näkökulmat ja saatu palaute. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on otettu käyttöön Social and Health Quality Standard (SHQS) on Labquality Oy:n kehittämä ja ylläpitämä laadunhallintajärjestelmän standardi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen sektorille. Standardi pohjautuu kansallisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntö- ja viranomaisvaatimuksiin sekä suosituksiin ja yleisiin laadunhallinnan periaatteisiin.

SHQS-standardia hyödynnetään laadunhallintajärjestelmän rakentamisessa, moniammatillisissa itsearviointeissa ja sisäisissä ja ulkoisissa auditointeissa sekä kehitystyössä organisaation eri tasoilla. SHQS- laatutyöskentely on aloitettu helmikuussa 2024. Jatkossa laatuvaastavat ja esihenkilöt toteuttavat vuosittaisen palveluyksikön laadun itsearvioinnin Laatuportissa, joka käsitellään myös laajasti henkilöstön kanssa.

1.4.2 Vastuu palvelujen laadusta

Vastuu palveluiden laadusta on koko palveluyksikön henkilökunnalla, mutta viime kädessä vastuu on koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluiden esihenkilöillä, palveluvastaavalla sekä ylläälläkärillä. Palveluiden laatua seurataan saatujen palautteiden kautta, johtamistyössä, keskusteluissa, tiimikokouksissa, kahden välisissä tapaamisissa, yhteistyön kautta sekä kaikessa arjen työssä.

1.4.3 Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet

Asiakkaalla ja potilaalla on oikeus laadultaan hyvään palveluun ja hoitoon sekä hyvään kohteluun ilman syrjintää. Palvelut ja hoito on järjestettävä laissa

säädetyn ajan kuluessa. Palvelujen ja hoidon vaihtoehtoista on kerrottava avoimesti ja ymmärrettävästi. Asiakasta ja potilasta on kohdeltava hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioittaen. Palvelun ja hoidon laatuun tai kohteluun liittyvät palautteet ja tyytymättömyys voidaan useimmiten selvittää avoimella keskustelulla yksikössä ja yksikön lähiesihenkilön kanssa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon pyritään tuottamaan asiakkaan omalla äidinkielellä. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on vahvasti kaksikielinen. Asiakkaat saavat palvelua suomen- ja ruotsin kielellä ja muiden kielten osalta käytetään tarvittaessa tulkkipalveluita.

1.4.4 Muistutusten käsittely

Palvelun laatuun tai asiakkaan saamaan kohteluun tyytymättömällä on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa.

Muistutuksen vastaanottaja, virka-asema ja yhteystiedot Hanna Kaunisto, vastuualuejohtaja, Perhe- ja sosiaalipalvelut, hanna.kaunisto@itauusimaa.fi

Sosiaali- ja potilasasiamiehen yhteystiedot sekä tiedot hänen tarjoamistaan palveluista Anette Karlsson, 040 514 2535 anette.karlsson@itauusimaa.fi

Sosiaali- ja potilasasiamiehen toiminta perustuu lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista. Sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtäviin kuuluvat mm. neuvonta, avustaminen muistutuksen teossa sekä tiedottaminen asiakkaan tai potilaan oikeuksista.

Terveysdenhuollossa hoitoonsa tai siihen liittyvään kohteluun tyytymätön voi tehdä muistutuksen terveydenhuollon toimintayksikössä terveydenhuollosta vastaavalle johtajalle. Muistutukseen antaa vastauksen vastuualuejohtaja Hanna Kaunisto.

Terveysdenhuollon asiakas voi tehdä kokemistaan sosiaali- ja terveydenhuollon epäkohdista ja viranomaisen menettelystä vapaamuotoisen hallintokantelun aluehallintovirastoon, eduskunnan oikeusasiamiehelle tai valtioneuvoston oikeuskanslerille. Kantelun tekeminen on mahdollista myös kunnan ja valtion viranomaisille. Joissain tapauksissa aluehallintovirasto voi siirtää kantelun käsiteltäväksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviraan (esimerkiksi vakavat hoitovirheet, valtakunnalliset tai periaatteellisesti tärkeät asiat).

Tavoiteaika muistutusten käsittelylle on 30 vuorokautta.

1.4.5 Henkilöstö

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluissa työskentelevän hoitajan kelpoisuusehtona on ammattihenkilöstöstä annetun lain 559/1994 mukainen terveydenhoitajan ammattikorkeakoulututkinto tai aiempi opistoasteen tutkinto.

Lisäksi edellytämme Valviran ammattihenkilölaillistusta sekä soveltuvuutta tehtävään. Terveystenhoitajan työssä edellytetään suomen ja ruotsin kielen osaamista. Rekrytointivaiheessa hakijan ammattipätevyys varmistetaan JulkiTerhikistä ennen haastatteluaajan sopimista ja kun työsopimus kirjoitetaan.

Lääkärin kelpoisuusehtona on Suomessa laillistetun lääkärin oikeudet.

Alueemme koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa työskentelee n 31 terveydenhoitajaa, kaksi esihenkilöä ja yksi palveluvastaava. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa toimii 19 lääkärinä ja yksi ylilääkäri.

1.4.6 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon resursseissa pyritään huomioimaan Terveysten- ja hyvinvoinninlaitoksen antamat mitoitussuosituksat. Esihenkilöt seuraavat säännöllisesti määrääaikaistarkastusten toteutumista. Pidemmissä poissaoloissa selvitetään, onko mahdollista saada tilapäistä apua muilta terveydenhoitajilta mutta ei välttämättä voida turvata kyseisen terveydenhoitajan koulun/koulujen koulu- tai opiskeluterveydenhuollon palveluita.

1.4.7 Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi

Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat työskentelevät kouluilla tiiviissä yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten toimipisteiden henkilöstön sekä muun opiskeluhuollon henkilöstön kanssa. Muita yhteistyötahoja ovat sosiaalihuolto, lääkinnällinen kuntoutus, erikoissairaanhoido, nuorisotoimi, poliisi ja kolmas sektori. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä perusopetuksen oppilaiden ja toisen asteen opiskelijoiden huoltajien kanssa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajille on nimetty koulut, joiden koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluista he ovat vastuussa. Esihenkilöt vastaavat palveluista tiedottamisesta opetuksen järjestäjille sekä yhteistyökumppaneille. Lisäksi opiskeluhuollon palveluvastaava ja opiskeluhuollon esihenkilöt käyvät vuoropuhelua opetuksen järjestäjien kanssa palveluiden järjestämiseen liittyvistä yksityiskohdista. Opetuksen järjestäjien kanssa tavataan säännöllisesti opetuksen järjestäjien opiskeluhuollon ohjausryhmissä ja alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä. Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat informoivat palveluista ja niihin pääsystä lisäksi omilla kouluillaan, ja koulujen opiskeluhuollon työtä koordinoidaan koulun/oppilaitoksen toimipisteen omassa yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä.

Kuraattori- ja psykologipalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto muodostavat opiskeluhuollon kokonaisuuden, ja palvelut yhteensovitetaan opiskeluhuollon kokonaisuuden järjestämiseksi. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, kuraattoripalveluiden ja psykologien esihenkilöt sekä

palveluvastaavat tapaavat säännöllisesti suunnitellen ja koordinoien yhteistyötä opiskeluhuollon palveluiden välillä. Opiskeluhuollon vastaavat ja johtavat työntekijät ovat jäseninä alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä. Sen tehtävänä on valmistella alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle ja seurata toteutumista. Lisäksi yhteistyöryhmän tehtävänä on varmistaa opiskeluhuoltopalvelujen, koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutuminen. Yhteistyöryhmä käsittelee hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien välisiä opiskeluhuollon yhteistyökysymyksiä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut tekevät yhteistyötä hyvinvointialueiden muiden yksiköiden, kuntien, erikoisairaanhoidon ja kolmannen sektorin kanssa.

1.4.8 Toimitilat ja välineet

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja tarjotaan n 80 eri toimipisteessä. Teemme kiinteistöpalveluiden kanssa tiivistä yhteistyötä koskien tilojen soveltuvuutta koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimintaan.

Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat toimivat opetuksen järjestäjien eli koulujen tiloissa heille osoitetuissa ja hyvinvointialueen vuokraamissa tiloissa. Tilaratkaisuissa on pyritty huomioimaan toimintaan sopivat tilat ja ottamaan huomioon mm. Vesipiste, riittävä tilakoko, valaistus ja ilmanvaihto, äänieristys sekä turvallisuus esim. pako-ovi. Mikäli tiloissa esiintyy puutteita, ilmoitetaan siitä esihenkilölle. Tarvittaessa työtiloihin hankitaan esimerkiksi tuulettimia tai lämpöpattereita, mikäli ilmastointi tai lämmitys ei ole riittävästi säädettävissä.

Läntisellä alueella on kouluja, joissa ei terveydenhoitajalla ole mahdollisuutta tehdä terveydenhoitajan työtä tilojen ollessa perustehtävän kannalta sopimattomia. Itäisellä alueella myös muutamia perustehtävään soveltumattomia tiloja.

Pohjois-Sipoossa koululääkäriajat ovat keskitetty Nikkilän sosiaali- ja terveysasemalle ja Etelä-Sipoon pienempien koulujen koululääkäripalvelut Sipoonlahden yhtenäiskoululle. Erityisen tuen tarpeen arviot tehdään pääosin keskitetysti alueen terveysasemilla tai neuvoloissa.

Kolmeen koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimipisteeseen tehtiin työterveyshuollon työpaikkaselvitys syksyllä 2024, jossa tarkastellaan myös toimitiloja ja niiden soveltuvuutta toimintaan. Työterveyshuollon suositukset toimitiloihin liittyen otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Koulut vuokraavat hyvinvointialueen käyttöön opiskeluhuollon toimitilat ja joissakin kouluissa ei ole tarjota opiskeluhuollolle optimaalisia työskentelytiloja. Lain mukaan opiskeluhuollon palvelut tulee kuitenkin järjestää lähipalveluna kouluilla. Riskinä joissakin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käyttämissä

toimitiloissa on mahdollinen turvaoven puuttuminen. Näissä tiloissa on kiinnitettävä erityistä huomiota turvalliseen kohtaamiseen ja mm. asettumiseen tiloihin oppilaan kanssa. Henkilöstön kanssa käydään säännöllisesti läpi turvallisuuteen liittyviä asioita ja tarvittaessa järjestetään koulutusta.

1.4.9 Lääkinnälliset laitteet, tietojärjestelmät ja teknologian käyttö

Sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettävien laitteiden ja tarvikkeiden turvallisesta käytöstä sekä vastuista ja velvoitteista on säädetty laissa lääkinnällisistä laitteista (719/2021). Lääkinnällisellä laitteella tarkoitetaan instrumenttia, laitteistoa, välinettä, ohjelmistoa, materiaalia tai muuta yksinään tai yhdistelmänä käytettävää laitetta tai tarviketta, jonka valmistaja on tarkoittanut muun muassa sairauden tai vamman diagnosointiin, ehkäisyyn, tarkkailuun, hoitoon, lievitykseen tai anatomian tai fysiologisen toiminnon tutkimukseen tai korvaamiseen. Hoitoon käytettäviä laitteita ovat mm. verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit, audiometrit. Laitteet huoltoa ja kalibrointia seurataan säännöllisesti laiterekisterissä.

Henkilöstöllä on käytössään nykyaikaiset työvälineet, kuten älypuhelin, kannettava tietokone ja kuulokkeet. Omassa päätyöpisteessä on säädettävä työtuoli, näyttö, näppis ja mahdollisuuksien mukaan sähköpöytä.

Tietoturvasuunnitelma laaditaan hyvinvointialuetasoisesti ja sen laatimisesta vastaa tietoturvapääällikkö. Tietoturvasuunnitelma on tarkastettu 31.5.2024. Tietoturvasuunnitelma ei ole julkinen asiakirja, mutta sen sisältö on esihenkilöiden tiedossa. Tietoturvasuunnitelman henkilöstön osuudet löytyvät tietoturvaohjeista, jotka löytyvät hyvinvointialueen sisäisillä verkkosivuilla. Yksikön esihenkilö vastaa siitä, että tietoturvasuunnitelmaan kirjatut asiat toteutuvat ja jokainen työntekijä siitä, että noudattavat tietoturvaohjeita.

Henkilöstöllä on omat henkilökohtaiset tunnukset organisaation tietojärjestelmään sekä asiakastietojärjestelmään. Tietojärjestelmien käyttökoulutus sekä tietosuoja ovat osa henkilöstön ja harjoittelijoiden perehdytystä. Tietosuojassa ja henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan hyvinvointialueen ohjeistusta. Henkilöstö käy vuosittain hyvinvointialueen edellyttämän sähköisen tietosuojakoulutuksen.

1.4.10 Lääkehoitosuunnitelma

Turvallinen lääkehoito perustuu säännöllisesti seurattavaan ja päivitettävään lääkehoitosuunnitelmaan, joka on laadittu STM:n Turvallinen lääkehoito-oppaan (THL 2021) mukaisesti. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on laadittu organisaatiotasoinen lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Niissä palveluissa, joissa on useita samoin periaattein toimivia yksiköitä, laaditaan ns. toimintayksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma, jossa kuvataan ne periaatteet ja toimintatavat, jotka ovat yhteisiä kaikille yksiköille. Jokaisessa lääkehoitoa toteuttavassa yksikössä laaditaan työyksikkökohtainen

lääkehoitosuunnitelma Itä-Uudenmaan lääkehoitosuunnitelman ohjeiden mukaisesti. Jos samoin periaattein toimivia yksiköitä ei ole useita, laaditaan suoraan työyksikkötasoinen lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoidon turvallisuus varmistetaan yksiköissä lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Lääkehoidon turvallisuuden ja hoitotyön laadun turvaamiseksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella varmistetaan lääkehoidon osaaminen suorittamalla verkkopohjainen lääkehoidon täydennyskoulutus. Lääkehoidon osaaminen osoitetaan viiden vuoden välein tai tarvittaessa.

1.4.11 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja

Henkilöstöllä on omat henkilökohtaiset tunnukset organisaation tietojärjestelmään sekä asiakastietojärjestelmään. Tietojärjestelmien käyttökoulutus sekä tietosuoja ovat osa henkilöstön ja harjoittelijoiden perehdytystä. Tietosuojassa ja henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan hyvinvointialueen ohjeistusta. Henkilöstö suorittaa vuosittain työnantajan edellyttämän Navisec-tietoturvakoulutuksen. Koulutus on koko henkilöstölle pakollinen ja koulutustodistuksen saaminen edellyttää, että koulutuksen on suorittanut hyväksyttävästi.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on käytössä neljä asiakas- ja potilastietojärjestelmää: Pegasos-OMNI360, LifeCare Askola, LifeCare Porvoo ja Mediatri. Suunnitteilla yhtenäinen potilastietojärjestelmä LifeCare vuoden 2026 alussa. Uusi työntekijä käy perehdyttäjän kanssa käydään läpi potilastietojärjestelmän toimintaa.

Koko henkilöstö suorittaa vuosittain henkilöstön tietoturva- ja tietosuojaosaamisen peruskurssin ja GDPR-osion verkkokoulutuksena Navisec-järjestelmässä. Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluissa työskenteleville on lisäksi omat tietoturva- ja tietosuojaosiot, jotka henkilöstö suorittaa vuosittain. Osaaminen varmistetaan jokaisessa osiossa Navisec Flex -tentillä. Esihenkilö seuraa, että kaikki työntekijät suorittavat koulutuksen.

Lisäksi henkilöstön tulee suorittaa PEDASafety Asiakas- ja potilasturvallisuus koulutuskokonaisuuden.

Sosiaali- että terveydenhuollon opiskelijoiden tulee suorittaa seuraavat koulutukset: Navisec - Tietosuoja- ja tietoturvakoulutus ja PEDASafety Asiakas- ja potilasturvallisuus koulutuskokonaisuus. Lisäksi opiskelijan tulee allekirjoittaa salassapitosopimuksen harjoittelun alussa.

Tietosuojasta ja tietoturvasta löytyy työntekijöille ajantasaista tietoa ja ohjeistusta sisäisestä verkosta.

Hyvinvointialueella on käytössä HaiPro -järjestelmä, jonne tehdään tietosuoja- ja tietoturvailmoitukset, mikäli henkilötietojen salassapito on vaarantunut tai on havaittu ohjelmisto-, laite- tai muu toiminta- tai tietoliikennehäiriö, jolla on voinut olla vaikutusta henkilötietojen salassapitoon. Hyvinvointialueella seurataan

palveluyksikön tietosuoja- ja tietoturvailmoitusten määrää ja sisältöjä ja puuttuu mahdollisiin epäkohtiin ja ohjeistaa yksikön toimintaa ilmoitusten pohjalta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella asiakastietolain 7 §:n mukaisesta palveluyksikön asiakastietojen käsittelystä ja siihen liittyvästä ohjeistuksesta vastaavana johtajana toimii hallintojohtaja Camilla Söderström.

1.3.12 Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen

Asiakkaat voivat jättää palautetta yksikön toiminnasta ja laadusta sähköisen Roidu - palautejärjestelmän kautta sekä antamalla suullisesti palautetta suoraan terveydenhoitajille tai esihenkilöille. Palautteet käsitellään esihenkilöiden toimesta. Palautteista koostetaan raportit kuukausittain.

1.5 Omavalvonnan riskienhallinta

1.5.1 Palveluyksikön riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen

Työpaikan riskien ja vaarojen arviointi tehdään HaiPro työturvallisuusriskien hallintajärjestelmässä, vähintään vuosittain. Tapahtuvat muutokset työturvallisuudessa päivitetään riskienarviointiin. Työntekijät ilmoittavat havaitsemansa laatupoikkeamat ja riskit ja ilmoittavat ne myös esihenkilöilleen. Asiakkaisiin kohdistuvista vaaratapahtumista työntekijät tekevät ilmoituksen HaiPro- järjestelmään kautta. Työnsuojelulle tehdään HaiPro järjestelmän kautta ilmoitus työntekijöihin kohdistuneista turvallisuuspoikkeamista sekä uhka- ja väkivaltatilanteista, ns. läheltä piti-ilmoitukset. Lisäksi työterveydenhuollon lakisääteistä työpaikkaselvityksissä kartoitetaan työpaikan olosuhteet ja arvioidaan niiden terveydellinen merkitys.

Esihenkilöillä on vastuu hyödyntää tietoa, jota saadaan riskienhallinta ohjelman kautta, mutta työntekijöiden vastuulla on tiedon saattaminen johdon käyttöön. Päivittäisestä riskienhallinnasta vastaa esihenkilö ja jokainen työntekijä soveltaa riskienhallinnan periaatteita omassa työssään.

Asiakas- ja potilasturvallisuutta edistetään henkilöstön lääkehoito- ja lääkintälaitteosaamisen, hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan, hoidon dokumentoinnin sekä alueellisen yhteistyön osalta.

1.5.2 Riskienhallinnan keinot ja toiminnassa ilmenevien epäkohtien ja puutteiden käsittely

Esihenkilö käsittelee omaan yksikköönsä saapuneet ilmoitukset ja tekee niistä tarvittavat selvitykset. Tapaukset käsitellään asiakkaan, työntekijän ja tarvittaessa työyksikön kanssa.

Riskien tunnistamisen ja käsittelyn tavoitteena on parantaa henkilöstö- ja potilasturvallisuutta selvittämällä poikkeamia- ja vaaratapaturmien syitä, korjaamalla prosesseja ja oppia poikkeamista.

1.5.3 Riskienhallinnan seuranta, raportointi ja osaamisen varmistaminen

Riskienarviointi tehdään vähintään vuosittain tai tarpeen vaatiessa. Riskienarvioinnin kautta pyritään ennaltaehkäisemään haittatapahtumia. Työntekijään kohdistuneista haitta- tai vaaratapahtumista ilmoitetaan vakuutusyhtiöön, työsuojeluun ja työntekijä ohjataan tarvittaessa työsuojeluun. Tapahtumat kirjataan HaiPro järjestelmään, mistä tieto menee myös johdolle ja työsuojeluun. Tapahtumat käsitellään työryhmässä ja johtoryhmässä ja tarvittaessa asia viedään eteenpäin johtoryhmään.

Haittatapahtumat käsitellään työntekijöiden sekä tarvittaessa asiakkaan kanssa ja tehdään korjaavat toimenpiteet. Toimenpiteiden vaikutusta arvioidaan ja seurataan. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta. Tiedotus tapahtuu työpaikkakokouksissa suullisesti tai/ ja yhteisillä sähköisillä alustoilla. Yhteistyötahoille tiedotetaan kirjallisesti.

Riskienhallintaan voidaan vaikuttaa tarjoamalla terveydenhoitajille perehdytystä, koulutusta ja mentorointia.

1.5.4 Ostopalvelut ja alihankinta

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on seuraavat ostopalvelut: HUS laboratorio ja HUS kuvantaminen, HUS apteekki palvelut, Mehiläinen työterveys, Vartiointipalvelu Securitas, tulkkipalvelut, siivouspalvelut, kiinteistöpalvelut, silmälääkäriostot ja nepsyvalmennukset maksusitoumuksella, lääkinnällisten laitteiden huolto ja kalibrointi (Cromax OY)

1.5.5 Valmius- ja jatkuvuudenhallinta

Pelastuslaitoksella toimii valmius- ja turvallisuusyksikkö, joka vastaa hyvinvointialueen varautumisesta ja turvallisuudesta. Yksikkö järjestää turvallisuuskoulutusta henkilöstölle.

2 Omavalvontasuunnitelman toimeenpano, julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen

2.1.1 Toimeenpano

Omavalvontasuunnitelma on voimassa ja käytössä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluissa ja sitä päivitetään säännöllisesti.

2.2 Julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen

Omavalvontasuunnitelma julkaistaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen julkisilla verkkosivuilla ja on luettavissa paperiversiona yksikössä.

Omavalvontasuunnitelmassa kuvatun toiminnan asianmukaisuutta seurataan ja siitä raportoidaan julkisesti hyvinvointialueen verkkosivuilla neljän kuukauden välein. Omavalvontasuunnitelma päivitetään aina kun toiminnassa tapahtuu palvelujen laatuun ja asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyviä muutoksia.

3 Omavalvontasuunnitelman laatija ja päiväys

Nimi: Mareena Forsström, Satu Pulkkinen, Hanna Vehniäinen, Tanja Eklöf

Titteli: esihenkilöt, palveluvastaava ja ylilääkäri

Päivämäärä: 5.5.2025

4 Omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaava henkilö

Nimi: Mareena Forsström ja Satu Pulkkinen

Titteli: Esihenkilöt